

NAPREJ

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

SANJE IN SANJACI.

Dvoje je glavnih sredstev, s katerimi skušajo nasprotniki uničiti socializem. Eno je nasilstvo, drugo je omalovaževanje. Junaki, ki mislijo na ta način spraviti socializem s sveta, prihajajo pri tem sami s seboj v nepremostljivo nasprotje. Enkrat je socializem nekaj groznega, nekaj kakor tisti požar, o katerem so stari pogani mislili, da uniči svet. Drugič pa je to igrača »majhnih ljudi, ki bi radi bili veliki«. Enkrat je socializem najnevarnejše gibanje, ki ogrožava ves sedanjí svet z »njegovó kulturo«, drugič ni vse skupaj nič drugega, kakor prazne sanje dremajočih sanjačev, ki se po svoji naravi nikdar ne morejo uresničiti.

»Samo sanje, ki jih človek, ko se prebudi, pove tovarišem, in potem zopet zaspi.«

Toda dokazi omogočajo socialistom, da vrnejo kapitalistom in njih somišljenikom, da so oni sanjači, ker z izkoriščanjem velikih mas človeštva, katere so prisiljene živeti v revščini in pomanjkanju, ne žele izpremembe obstoječega sistema in mislijo, da se ta izprememba res lahko zadrži.

»Nič ni stalnega razven prememba,« tak je vesoljni zakon narave, kakor nas uči znanost. Solnce, zvezde, planeti, življenje v vseh svojih formah od najnižjega živečega bitja do človeka: vse človeške naprave, vlade, religije, zakoni, morale, ženitev, vse je podvrženo zakonu evolucije. Vse to vidimo v različnih dobah njih obstoja. Naš solnčni sistem ki je imel svoj začetek kot velika premikajoča masa neke v vesolstvu, se je zaradi privlačne sile svojih posameznih delov skrčil v veliko gorečo celoto ali sonce; naša zemlja, ločena od te prvotne mase ali solca in prehajajoča skozi različne dobe stvarjanja in ohlajevanja, se je neprestano spreminjala. In življenje samo, ki je imelo svoj začetek v malem enostaničnem bitju, dvigajoče se skozi mirijade živalskih vrst, se nam kaže v najrazličnejših podobah. In človek? Ali je on ostal neizpremenjen odkar je, pol človek, pol žival, zapustil drevesna prebivališča svojih prednikov?

Gledajoč nazaj preko panorame, katero razgrinja znanstveno preiskovanje pred našimi očmi, vidimo bitje, katero bi težko imenovali človeka, brez orodja razven gorjače ali kamna; brez prebivališča razven onega, katero mu je ustvarila narava; brez vlade, razven pravice močnejšega; brez vere, razven strahu pred nerazumljivimi naravnimi silami. Vidimo to bitje, kako dela prve slabotne poskuse, da premaga naravo. Vidimo, kako začne delati in rabiti ogenj za pripravljanje svoje hrane. Vidimo njegov prvi lok in strelico. Vidimo, da vodi vsaka iznajdba vsaka zmaga nad naravo naprej do druge,

Istočasno z njegovim bolj zamotanim življenjem prihaja razvoj možganov. Njegove bolj zamotane okolščine ga prisilijo misliti in razvoj možganov skupno z njegovimi prvimi pridobitvami ga vodi naprej, hitreje in hitreje, iz divjaštva v barbarizem in skozi različne dobe barbarizmov do civilizacije. Njegova vlada, ako jo hočemo tako imenovati, se začneja s priprostim načinom voditeljstva ter se razvije v bolj zamotan sistem vlade, utemeljene na krvnem sorodstvu in zadružni lastnini. S povečano kontrolo proizvajajočih sil je prišlo večje bogastvo, katero je zlomilo vlado zadrug in ustanovilo vlado, ki je priznavala lastninske pravice posameznika. Njegovo družinsko življenje, ki se začneja z ženitvijo oseb ožjega krvnega sorodstva, prehaja skozi različne stopinje do mnogoženstva in nazadnje do enoženstva. Njegova vera, ki ima začetek v češčenju vsake neznane in nerazumljive naravne sile, prehaja v češčenje onega samega najvišjega bitja, kateremu pripisuje vesoljno moč.

Prihajajoč do časa novejšee zgodovine, sledimo ekonomskemu razvoju človeka od suženjstva do fevdalizma in do kapitalizma. Pri tem zapazimo, da ima vsak teh sistemov produkcije drugačne pojme o vladi, morali in vedi. Lahko opazimo, da je suženjstvo rodilo suženjsko vero, fevdalizem fevdalno cerkev, s kapitalizmom pa prihaja doba reformacij in konec absolutne vlade.

Vidimo kapitalizem sam prehajati skozi različne forme razvoja; od enostavnega dela obrtnikov do tovarniškega dela, in od tega naprej do današnje velike industrije. In celo danes opazamo, kako se velike industrije družijo v truste in monopole. Vidimo kontrolo narodovega življenja, koncentrirano v rokah par ljudi. Vidimo, kako so mnogi odvisni od te oligarhije bogastva v svojih življenjskih potrebščinah. Vidimo, kako uživa mali odstotek ljudstva, nakopičeno tekom stoletij. Vidimo, kako se na milijone ljudi bori za borno existenco v dobi, ko sta človeški razum in njegova naravna moč iznašla način, da se lahko zadosti potrebam vseh.

In tukaj pravijo kapitalisti in njih somišljeniki, da se moramo ustaviti.

Skozi dolga stoletja so se človeške naprave spreminjale in izpopolnjevale. Skozi neprestano spremembo smo danes dospeli do dobe v našem ekonomskem življenju, katero kupiči bogastvo v naročje neznatne peščice ljudi. In ta mali del ljudstva se dviga in ukazuje silam, katere so delovale skozi vso preteklost: »Stojte!«

Kdo so sanjači? Ali socialisti, kateri pravijo, da se bo človeška duša razvijala v bodoče, kakor se je doslej in da mora

Izhaja razen pondeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 10 Din, za inozemstvo 20 Din. Oglasi: prostor 1 × 55 mm 80 p.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštnine proste.

socialna produkcija, ki eksistira danes, voditi do socialne razdelitve? Toda kapitalisti še vedno vpijejo: »Solnce stoj — da požaniemo mi svoje dohodke.«

NAJVEČJI SOVRAŽNIK SOCIALIZMA.

Amsterdamska internacionala strokovnih unii, broječa nad 24.000.000 članov, se je na svojem kongresu, ki je zboroval v Rimu, izrekla za mednarodno nastopanje delavstva proti vojni, militarizmu in imperializmu. Na kongresu so bile socialistične stranke vseh držav zelo častno zastopane. V zadnjem času je opaziti, da povsod napredujejo socialistične stranke. Sedaj počasi spreminjajo svoje mnenje tudi ekstremne komunistične stranke, ker pohajajo od iluzij k spoznavanju stvari kot so, ne kot bi morale biti. V amsterdamski internacionali je združen razen ruskega skoro ves svetovni proletarijat, organiziran na industrialnem polju. 25.000.000 delavcev je sila, ki danes še ni prišla do popolne veljave. V teh milijonih so zapopadene mase, in v teh večina še ne misli dovolj. Zato so vojne mogoče. Socializem ima sovražnika v kapitalizmu, kar je logično. Družabni red, kateremu socializem izpodkopava tla, ne more biti njegov prijatelj. Toda socializem ima največjega sovražnika v nevednosti med ljudstvom. Nevednost je najmogočnejši zaveznik kapitalizma. Socializem ima z njo mnogo hujši boj kakor s kapitalizmom samim kot takim, kajti nevednost je vedno v prvih vrstah na razrednem bojišču in z njo se tepejo socialistični učitelji. Nevedno ljudstvo je ovira na pohodu socializma. Z merilom odpravljanja nevednosti med masami potom socialistične vzgoje se večja moč socialističnega proletariata.

SKRB TUJH DRŽAV ZA INVALIDE.

Nemčija je pred kratkim povišala invalidom, vdovam in sirotam kakor tudi ostalim voinim žrtvam draginjske doklade na pokojnino.

Francoska: Finančni odbor v zbornici je odobril kredit za povišanje draginjskih doklad, in sicer za osebo 600 frankov na leto. Ta povišek znese samo za vdove in sirote 872.983.200 frankov. Da je med francoskim vojaštvom poginilo veliko ljudi, dokazuje število vdov, katerih je 650.000. Oskrbovati ima ta država zraven tega še 804.972 sirot.

Ogrska: Ogrska vlada je šele sedaj predložila parlamentu osnutek invalidskega zakona, kateri predvideva temeljne pokojnine, kakor sledi: Za invalide do 50% delanezmožnosti 1200, od 50% do 75% 2400, in od 75% do 100% nesposobnosti 3600 ogrskih kron na leto. Vdove dobe 1800 K na leto, K temeljnimi pokojninam se izplačujejo izdatne draginjske doklade, ki se po razmerah draginje avtomatično zvišujejo ali znižujejo. Zraven

navedenih zneskov bo sprejema vsak invalid za vsakega nepreskrbljenega otroka po 10% od zneska temeljne pokojnine.

Velika Britanija in nje kolonije so podpisale medsebojni dogovor o zavarovanju, zdravljenju in ortopedski oskrbi svojih invalidov. Invalidi Avstralije, Južne Afrike, Kanade, Nove Zelandije in Nove Fundlandije so dobili s tem medsebojnim dogovorom pravico do ortopedskih aparatov in zdravljenja. Medsebojni dolgovni se poravnajo na ta način, da vsaka omenjenih držav nosi za svojega invalida vse breme. Podobne dogovore imajo tudi Nemčija in Avstrija, Kanada in Unija, Belgija, Unija in Češkoslovaška.

Rusija: Po vesteh internacionale vojnih žrtev, službeni izveščaj komisariata za socialno skrb, je bilo pri zadnjem ljudskem štetju v Rusiji od 86.319.000 ljudi 775.000 vojnih invalidov, in sicer so všteti samo oni, katerih del nezmožnost presega 40%. Pri tem štetju še niso mogli dognati splošno število vojnih žrtev, katerih število mora biti ogromno. Specialni štatistični odsek se bavi sedaj s štatistiko vdov in sirot.

Številke govore, koliko profita je prinesla svetovna vojna. Države imajo izdatke, žene so zgubile moške, otroci so zgubili očete in prehranitelje, vojniki so izgubili zdravje in ude, in vse to v čigavo korist?

Demokratska država Jugoslavija neče razumevati položaja svojih vojnih žrtev, za katere je dolžna skrbeti, pusti jih na v najboljši obupnem stanju umirati gladi. Vse ostale države so pokazale vsaj dobro voljo, kolikor toliko izboljšati položaj svojim v vojni prizadetim pohabljenecem, toda naša država je za vse kaj drugo, kot pa za zboljšanje črnega stanja onih ljudi, ki so dali vse svoje za današnji režim.

Invalidi, vdove in sirote so lahko pomisli na svoje državne voditelje, kateri prav materinsko skrb zanje. Likvidirati invalidsko vprašanje bo najlažje, če vlada pošlje potom prisilne lakote invalide v hladni grob. Da pa pri nas za te reveže nič ne skrbe, so invalidi deloma sami krivi, ker se ne zavedajo svojega položaja in pravice nasproti vladnim očetom, kateri so splezali po krvi žrtev do vladajočih. In tega naj ne obojamo?

Politične vesti.

+ **Kdaj se boš spametovalo delovno ljudstvo?** »Jutro« z dne 16. t. m. poroča: »V okolici Dubrovnika je te dni neki agitator republikanske stranke hotel imeti javno skupščino. Narod je bil silno razburjen in je hotel navalliti na agitatorja, tako da je vladni komisar bil prisiljen razpustiti skupščino. Ljudstvo se je nato mirno razšlo z zadovoljstvom, da je republikanski frazer doživel velik flasko.« Ubogo ljudstvo, koliko časa boš še taval v temi? Kaj te še ni izučila beda in revščina, ki te morata prisiliti zagledati se v vprašnje, ki pa je neznansko daleč od vladajoče kilke in njene oblike?

+ **»Kmečki fond, propagandni fond« ... kričijo kolporterji po ljubljanskih ulicah.** Pretekli četrtek so v belgrajskem demokratskem klubu izrekli zaupnico demokratskim članom vlade. Vsem ministrom so izrekli soglasno zaupnico. Izrekli so jo tudi ministru Žerjavu, ki se je na smrt bolan vrgel na pisateljjevanje. Kakor je znano, prinaša »Jutro« dnevno njegove izpovedi, tako da se minister Žerjav že slehernemu demokratu smili. Teh pa ni veliko in tako razliva ubogi minister še vedno črnilo po papirju.

+ **Koliko je verjeti kapitalističnim vladam, ki so za »svetovno razorožitev«.** Nemško časopisje se obširno bavi z govorom nemškega poslanca Knirscha v češkem parlamentu, v katerem je prišel z odkritji tajne vojaške pogodbe med Češkoslovaško in Francijo. Nemški državniiki povdarjajo, naj si zapomnijo Knirschova odkritja člani delegacije za haaško konferenco. O vojaški pogodbi med Češkoslovaško in Francijo bodo nemški poslanci obširno govorili v nemškem državnem zboru.

= **Krvava demonstracija v vzhodni Nemčiji.** Ko je posetil maršal Hindenburg vzhodno Nemčijo, so ga vzprejeli monarhisti z velikanskim pompom, na katerega so odgovorili socialisti in komunisti s protidemonstracijami. Vojaki, ki so jih oblasti poslale razkropiti demonstrante, so rabili orožje in so več socialistov usretili, veliko pa jih ranili.

+ **O volitvah za parlament na Madžarskem.** Pri volitvah na Madžarskem je dobila vlada od 245 mandatov, 166 mandatov, opozicija pa 79, in sicer socialisti 25, »divjaki« 20, skupina Andrass Friederich 12, Hallerjeva skupina 8, Rassayeva skupina 8, Batthyany 2 in Vazsony 4. Socialisti so izšli iz volitev kot najmočnejša opozicionalna stranka.

+ **Svečani vzprejem Eberta v Monakovem.** Ebert, predsednik nemške republike je posetil Monakovo, kjer so ga vzprejeli z velikimi častmi, klerikalci, ki so protestirali proti Ebertovemu posetu, so morali opustiti svoje nameravane demonstracije. Proti Ebertu, ki je socialist, se je oglasilo le par demonstrantov, ki pa so utonili v morju ploskanja.

+ **V Haagu so slovesno otvorili predkonferenco.** V haaški mirovni palači so v četrtek, 15. t. m. pod predsedstvom holandskega zunanjega ministra Karnebecka slovesno otvorili haaško predkonferenco. Ta predkonferenca bo trajala do 26. t. m. Bavi se predvsem z metodami, kako bi odstranila vse vzroke odstranitve te ali one delegacije pri pogajanjih z Rusijo. Sodijo pa, da bo konferenca naletela na hud oreh pri francoski delegaciji, ki se imenuje »studijska«, to pa najbrž zaradi popolnega nepoznanja ruskih razmer.

Dnevne vesti.

Javen škandal je, če država ne more najti par stotisoč kron za vzgojo, dočim so milijoni na razpolago za nepotrebnosti, milijarde za škodljivosti. Deksle, ki nima kruha, pa vendar kupuje svilene rute, je bolna! Dijak, ki nima denarja za šolske zvezke, pa vendar kupuje prače, je bolan. Take boleznij je treba zdraviti. Zato prosimo vse somišljenike, naj se potrudijo, da ne ostane brezuspešna sledeča

JAVNA PROŠNJA.

Podpisani se obračajo tem potom na vso slovensko javnost, na denarne zavode in občine vse Slovenije s prošnjo, da priskočijo na pomoč medicinski fakulteti v Ljubljani in ji omogočijo dograditi anatomično-fiziološki institut.

Ze pred dvema leti je pričela fakulteta z zgradbo, ki naj bi napravila konec razmeram, s katerimi se ima boriti fakulteta že tri leta v ozkih prostorih deželne prosekture, ki je dala v prvi sili zavetje trem medicinskim institutom. V pojasnilo teh obupnih razmer navajamo samo dejstvo, da razpolaga fakulteta samo z enim prostorom za dijake, ki služi obenem kot predavalnica in kot secijska dvorana. V tem razmeroma majhnem prostoru se

predava vsako dopoldne od pol 8. ure naprej, popoldne pa secira v istem prostoru 30—40 medicincev. Tu se vrše rigorozni izpiti in predavanja iz sodne medicine za juriste in iz somatologije za filozofe. Fakulteta nima prostora za številne preparate, za knjižnico in za druga učila, dragi aparati leže nad leto dni v zabojih, mikroskopične vaje se vrše na ozkem hodniku, vse poslopje je do skrajnosti prenapolnjeno; ..... v neposredni bližini pa stoji nova zgradba v vrednosti več milijonov, ki je že zdavna pod streho, ki se pa vsled pomanjkanja denarnih sredstev ne more izročiti svojemu namenu. Ze od konca meseca marca t. l. počiva vse notranje delo v novem poslopiju in bo glede na skrajno skrčene postavke universitetnega proračuna skoraj gotovo počivalo tudi v bodoče, če ne priskoči slovenska javnost fakulteti, ki vrši tudi v teh težkih razmerah v polnem obsegu svojo dolžnost, na pomoč. Vsi potizkusi fakultete dobiti potrebne državne kredite, so ostali do sedaj brezuspešni.

Blagohotni prispevki naj se blagovolično poslati Ljubljanski kreditni banki v Ljubljani.

Ljubljana, dne 10. junija 1922.

Zvonimir Bernot, Anton Brandtner, Ivan Deržič, Andrej Kalan, dr. Vekoslav Kuvcevec, dr. Danilo Majaron, dr. Ljudevit Perič, dr. Anton Korošec, dr. Ivan Tavčar st., dr. Karel Triller, dr. Karel Verstovšek.

*
»Prerodovcem« nekaj, kar si naj v srce zapišejo. »Prerod« s Kalanom na čelu je sklical v Unionu protestni shod proti »nesramni ženski modi«. Njegovi letaki so nesramnost prve vrste, ker temeljijo na zelo bujni domišljiji. Malo žensk poznamo, ki bi se v Ljubljani šopirile s svojio »nesramno modo«, ki je skoro nemogoča pri današnjih visokih cenah, ki tirajo ne samo delavca, temveč tudi uradništvo v obup. »Prerod« bi veliko boljše naredil, če bi sklical protestni shod proti neznosni draginji. Če pa že hoče govoriti o modi, naj govori o modi v svojih lastnih vrstah, takoda se prihodnjične bo več pripetilo, da bi pijani klerikalni dijaki nadlegovali na cesti ženske, kar se je že zopet pripetilo včeraj pred klerikalnim »Akademskega domom«.

RESOLUCIJA

soglasno sprejeta na okrožni konferenci v Celju.

»Odločno odklanjamo neodkritosrečno delovanje tistih bivših sodrugov, ki so po 1½letnem rovarjenju začeli izdajati nedodolžen »Zario« pod zlaganim imenom socializma. Kdor ne izpolnjuje dolžnosti, kdor niti član ni, naj se ne imenuje socialist!»

Tudi pokrajinski odbor, ki je zboroval istega dne se je soglasno izjavil v istem smislu.

Ljubljana.

Novo naredbje glede prodaje živil. Občinski svet je sprejel na javni seji 9. maja na predlog policijskega zdravstvenega odseka nastopne predloge, ki stopijo z dnem razglasitve veljavo: 1. Prodaja vsch živil, posebno pa onih, ki se uživajo tudi surovo, to je v mlekarnah, delikatesnih trgovinah, gostilnah, slaščičarnah, pekarnah, v javnih kuhinjah itd je odvisna tudi od higienske usposobljenosti in od zdravja v pohigienske usposobljenosti in od zdravja v pohigienske usposobljenosti in od zdravja v pohigienske usposobljenosti in od zdravja v pohigienske usposobljenosti. 2. Za prodajo na stojnicah določena živila morajo biti razstavljena le v zabojskih, skatlah, kartonih itd., ki so pokriti s steklom. 3. Otpavanje predmetov in opranjenje bo na ta način onemogočeno. Popolnoma se ukine izdaja dovoljenj za točenje in prodajo kave, čaja, gna-

linovca, sodavice itd. na raznih stojnicah in vozličkih, ker je higijeno umivanje kozarcev pri tem obratovanju popolnoma izključeno. Imenovani predmeti se bodo v bodoče točili le na takih stojnicah, ki imajo uveden vodovod. — 3. Prodaja kruha v pekarnah se mora vršiti tako, da kruh pri prodaji ni izpostavljen otipavanju, ter da dobi stranka od prodajalca le zahtevano množino kruha v roke. Po tem higijenskem načelu je urediti tudi prodajo drugih jestvin po trgovinah. V večjih delikatesnih trgovinah se zahteva nastavev blagajnika oziroma blagajničarke. — 4. Prepovedano je nastavljanje kruha do gostilniških mizah. Gostu se da le zahtevano množino in kakovost kruha. Pri vseh gostilniških koncesijah se zahteva pred izdajo koncesijske listine uvedba vodovoda k točilni mizi in umivalni mizi za izplakovanje. — 3. Priporoča se v gostil. uporaba samo belih namiznih prtov. Uporaba pisanih in barv. namiz. prtov je nehigijenska, ker se v teh skriva umazanost in nesnaga, z njo vred pa kali kužnih bolezni. Kjer ni belih prtov, je bolje, da so mize brez prtov, eventualno prevlečene s platnom, ki se da dobro snažiti z mikro brisačo. — 6. Mesarij, prodajalci mesa, delikatesne trgovine, branjevke, sklohi vsa obratovališča živil morajo imeti na vidnem mestu nabite table z napisom, da je otipavanje na prodaj postavljenih predmetov iz higijenskih ozirov strogo prepovedano. Od gospodarja samega se bo zahtevalo strogo izvrševanje vseh higijenskih predpisov. Gospodar, ki bo sam strogo izvrševal higijenske predpise in zahteval tudi od uslužbencev strogo izvrševanje, gospodar, pri katerem bo tudi večkratna uradna kontrola poslovanja in prostorov dosegla popolno primernost — dobi po enoletni dobi uradno potrdilo v priznanje. To uradno potrdilo se uradno preklicuje takoj, ko se pojavijo prvi nedostaki. Taka potrdila se izdajajo tudi uslužbenstvu, ki službuje nepretrgoma 1 ali 2 leti pri gospodarju, ki ima uradno potrdilo v priznanje. Nadzorovalni organi morajo izvrševanje teh naredb najstrožje nadzorovati. Zaradi prestopka se kaznujejo koncesionar, uslužbeno osebo in kupec.

Celje.

Proračunska seja občinskega sveta celjskega se je vršila dne 12. junija 1912, do 1 ure popoldne. Poročevalec finančnega oddelka obč. svetnik dr. Bačič je v triurnem utemeljevanju predloženega proračuna poskušal občinske svetnike zakasni, ampak dobro premišljen ter da ne preostane nič drugega, kakor vzgrizniti v kislolabo ter sklepati o predloženem kritju pet in pol milijonskega primanjkljaja. V pokriju tega poslovnega primanjkljaja je predlagal sledeče doklade in davčine, ki se naj bi zvišale. Užitni na pivo 2 K pro l., užitni na vino 5 K pro l. in ponočni davek, tose pravi, osebe, ki se nahajajo po 22. uri v gostilni morajo plačati 1 Din in po 23. uri v kavarnah tudi 1 Din. Sodr. Koren je v imenu socialističnega kluba grajal proračun, ki ni niti najmanj dobro premišljen in bi takšen, kakoršen je, bil že lahko predložen meseca oktobra 1911. ne pa šele po sedmih dolgih mesecih brezplodnega »premišljevanja«. Ostro je kritiziral knjigovodstvo, o katerem je izjavil, da je dokazalo svojo nesposobnost naravnost v benegalni luči. Podčrtal je nujno potrebo temeljite remedure od strani županstva. Poleg tega je kritiziral še mnogo točk iz proračuna, katerih pa zaradi pomanjkanja prostora ne navajamo. Sodr. Koren je v imenu soc. kluba še izjavil, da socialisti ne bodo glasovali za neposredne davke, ki jih nameravajo naložiti z užitni na pivo in vino, ker ravno ta namerav. odredba zadene v prvi vrsti širšo maso prebivalstva. Socialistični klub ne verjame, da bi ravno velikanski davki na pivo in vino ljudstvo prepračil in pospešil antialkoholno gibanje. S. Koren je predlagal, naj se zvišajo posredni davki na spl. in posebno pridobitno. Očividno je spravlil predlog s. Korena občinske finančne politikarje iz ravnotežja. Na predlog podžupana Zabkarja so doklade končno znizali in sicer za pivo na 1 K in vino 3 K. V nadaljnjem pretresanju so obč. svetniki zvišali županu funkcijsko pristojbino od K 24.000 na K 48.000 letno. Socialistični klub je seveda glasoval proti temu zvišanju. Obč. svet je nato sprejel še celo vrsto predlogov n. pr.: Županstvu se naroča naj prouči primerno spremembo uradnih ništev. Naj se prodajo vse hiše, izvzemši ljubljanske mitnice, magistrata, šolskih poslopj in stare gimnazije. Prodajo se naj tudi vojašnice. V mestnem gledališču pa se naj uredi kino. Otroški vrtec v Gaberju naj sprazni policija, da bo na ta način zadostil svojemu namenu.

Pri »Zlatarki« je zbežal neki Büttner, katerega je tvrdka naročila iz Pforzheima. Njemu so postala tla vroča, ker je preganjal in goljufal delavke. Kmalu bodo za vsakega kapitalističnega hlapca v Celju tla prevroča, zlasti za ljudi Büttnerjeve vrste.

Iz stranke.

Zagorje. Na »Naprejevo« notico z 14. t. m., da kolportira Zagorska organizacija SSJ »Zarja« skupno z »Naprejem«, je podal na celjskem okrožnem zboru SSJ pojasnilo sodr. Čobal v tem smislu, da se strinja s kolportirajo »Zarje«. Zato se je zdelo pokrajinskemu odboru SSJ potrebno sklicati v Zagorju javen shod in poslati tja ss. Korena in Bernota kot govornika. Vršil se bo v nedeljo, 18. t. m. ob 15. Več na lepakih!

Vestnik Svobode.

Pozivam v smislu prve odboreve seje po izrednem občnem zboru ljubljanske podružnice »Svobode«, odbornike sledečih podružnic »Svobode«: Vič-Glince, Šiška, Moste in Ljubljana, da se udeležijo medodborove seje, ki se vrši danes, v petek, 16. t. m. ob 8. zvečer v prostorih centrale v Židovski ulici 6, I. nadstropje. Prve medodborove seje naj se sigurno udeležijo, ker je dnevni red zelo važen! — Tajnik ljubljanske podružnice »Svobode«.

III. Umetniški večer v Trbovljah se bo vršil v soboto, 17. t. m. ob pol 7. zvečer v »Delavskem domu«. Poročala bo sta »O duhovni revoluciji v okvirju kulturnih in političnih razmer v Jugoslaviji« sodr. Podbevšek in Cerkvenik. Ob tej priliki se bo razdeljeval »Rdeči pilot«, mesečnik prevratne mladine za duhovno revolucijo, ki stane samo 2 Din in katerega čist dohodek je za umirajoče v sovjetski Rusiji. Sodrugi, dokažite s svojim obilnim posetom, da cenite socialistično kulturno udejstvovanje, ki je predpogoj vsakega pravega napredka. Isti večer z istim vzporedom se bo vršil v Celju v soboto 24. t. m. ob 8. zvečer, in sicer na verandi gostilne »pri Kroni«, vhod z Vrazovega trga. Umetniški večer v Celju bo obenem otvoritveno predavanje socialističnega ljudskega vseučilišča. Na Jesenicah pa se bo vršil isti večer z istim vzporedom v petek, 30. t. m. ob 8. zvečer v »Delavskem domu«. Vseh teh večerov se udeležite v obilnem številu.

Trbovlje. V kratkem izda proletarski pesnik Tone Seliška r svojo zbirko pesnitev »Trbovlje«. Ta zbirka je najpopularnejše delo in prvo te vrste v slovenski literaturi. Vsebina pesmi je zajeta namreč iz življenja naših najbednejših. Pesmi bo založila trboveljska Svoboda, da s tem pokažemo svetu, da smo tudi delavci navdušeni za lepo umetnost. Ker pa stane to veliko denarja, prosimo vse podružnice Svobode in vse socialistične organizacije v Sloveniji, da v najkrajšem času naberete veliko število naročnikov. Skupno vsoto naročnikov pa pošljite na naslov: »Svoboda«, podružnica Trbovlje. Pesnik Seliška r je priredil s svojimi pesnitvami več umetniških večerov, na katerih je žel obilo priznanja. Delajte na to, da se vsak član naroči na to knjigo. Cena ne bo preko 10 Din. Tekom enega tedna pa pošljite seznam naročnikov — da pride knjiga čim preje v tisk. — Odbor »Svobode«.

Šoštanj. Tukajšnja podružnica »Svobode« (knjižnica) pozivlja vse one sodruge in sodružice, ki so si izposodili knjige, da jih vrnejo knjižnici po preteku posojilnega roka, to je en teden po prejemu knjige. Za slučaj, da jih še niso prečitali, naj to javijo knjižničarju ob nedeljah od 9. do 11. dopoldne v tajništvu v Šoštanju št. 29/I. (gostilna Toter). — Tamburaški odsek »Svobode« je že pričel delovati. Vaje se vrše ob sredah in četrtkih od pol 8. do 10. zvečer v tajništvu. Sodrugi, ki

se za godbo zanimata in imate talent, javite se v času pouka v tajništvu!

— Sprejem v ljubljanske srednje šole. Na I. drž. gimnaziji, drž. realni, drž. realni gimnaziji (Poljanska cesta) in na drž. realni gimnaziji (Bethovnova ulica) bo vpisovanje učencev v prvi razred v nedeljo dne 25. junija 1922 od 8. do pol 12. ure. Učenci naj se prijavijo v spremstvu staršev ali njih namestnikov ter naj prineso s seboj krstni list in obiskovalno izpričevalo zadnjega razreda ljudske šole. Zunanji učenci se lahko zglašajo tudi pismeno. Sprejemna preizkušnja prične v torek 27. junija točno ob 8. uri zjutraj.

Strankin davek se plačuje od 1. junija dalje po novi razpredelnici, ki je bila objavljena v »Napreju« št. 106. (»Ljudski Glas« št. 15, z dne 11. maja t. l.)

Iz Črešnjevca pri Slov. Bistrici (Agrarna reforma.) Zemlja naj bo tistega, ki jo obdeluje! Žal, da se zadeva kljub temu, da so v to svrhu izdali različne naredbе, ne samo pri nas, ampak povsod, zavlačuje in ljudje zastoj čakajo rešitve. Krivo temu je tudi različno strankarsko nasprotje. Socialistični zaupniki so navadno po vseh občinah pritisnili za izvedbo agrarne reforme v izboljšanje žalostnega gospodarskega položaja revnih družin, bajtarjev in dninarjev. To je seveda bodlo v oči različne nasprotne nam stranke in verižnike, katerim bi bila odvzeta možnost špekuliranja s senom, in protest za protestom je bil vložen pri okr. agr. uradu v Mariboru. Stvar se je zavlekla do skrajnosti. Po reviziji je okr. agr. urad vendarle ugotovil pravilno delo socialističnih zaupnikov in določil neki maksimum za razdelitev tukajšnjim interesentom, Pa, zlodej: graščinska uprava grofa Attemsa v Slov. Bistrici je izrabila položaj, in ker jim ni bilo dovolj, da so ji na komisiji dne 28. januarja t. l. določili 230 ha v prsto izkoriščanje, si je dovolila še v najem določeno zemljo oddati prsto v najem, seveda svojim prijateljem. Tako so dobili najemninsko zemljo kmetje drugih občin, ki so posestniki 10 ha in še več zato, ker so graščinski vozniki. Revni bajtarji pa, ki imajo po eno kravico, bodo prisiljeni še to obesiti na klin — in z bogom zopet en del tvoje sreče! Če tukaj okrožni agrarni urad v Mariboru ne napravi reda in pusti upravi veleposestva še nadalje prsto roko in če se to tudi drugod dogaja, je pač škoda, da se vzdržuje, kar menda ni brez velikih stroškov. Ravnoisto se dogaja z zemljiščem baronice Post, ležeče v tukajšnji občini. Ljudje se sploh ne ozirajo na različne prepovedi in delajo, kar jim je drago. Treba bo okr. agr. uradu pokazati svojo moč, če jo ima. Upamo. Ali pa naj nam pove, da se ne da ničesar ukreniti, da ne bo toliko nepotrebnih potov in stroškov. — Kako nesramno se igrajo z revnim ljudstvom, posvetiti vam hočemo tudi od druge strani: Pred kratkim je prišel v našo sosedno faro Sp. Poljskavo nov župnik, kateri lahko razpolaga z velikanskimi gozdi, ki so po izjavi umrlega župnika nekaka štipendija v pomoč revnim slojem, kar se je doslej tudi izvrševalo. Dozdaj so dobivali siromašni ljudje po primerni ceni drva in steljo. Pod vodstvom novega župnika, ki je baje velik siromak — kakor ponavadi — se bodo drva prodajala po dnevnih cenah, pa ne za tukajšnje potrebne — kaj še, za te je šibje dobro — temveč odposlala se bodo po železnici, menda pod firmo župnijski urad Sp. Poljskava. Gospodje, le kupujte, saj to je vaš najljubši posel! Kaj čaka vendar minister agr. reforme, da tudi s temi ne napravi reda in ne podržavi gozdov? Revno ljudstvo zakaj trpiš krivico? Združi se vendar na pod-

lagi socializma, s katerim si boš priborilo svoje pravice! — Nekateri, ki težko gledajo te krivice.

Mežiška dolina. Dijaštvo iz Mežiške doline je pred preobratom obiskovalo srednje šole v Celovcu. Ker pa smo zdaj odrezani od Koroške, študirajo naši dijaki na srednjih šolah v Mariboru, in sicer je tam kakih 20 dijakov iz našega kraja. Ker je med temi dijaki tudi mnogo revežev, ki so sinovi revnih kmetov in delavcev, se je ustanovil nekak »Koroški odbor« s sedežem v Mariboru, kateremu načeljuje profesor koroški rojak. Normalen človek bi seveda mislil, da se bodo pri razdeljevanju podpor najprej upoštevali revni dijaki. Toda ne! Imamo slučaj, da so revnim dijakom, sinovom bajtarjev in delavcev, podporo vzeli, ali pa znižali na minimum, medtem pa prejema dijaki premožnih staršev še lepe podpore. Poznamo na pr. dva dijaka iz Prevalj,

gimnazijca, ki sta sinova dveh mogočnih, trdnih kmetov, ki redita do 20 glav govedi in prejemata 500 kron mesečno, čeprav bi starši zanje sami lahko plačevali. Nočemo odboru podtikati korupcije ali pristranosti, najmanj pa g. profesorju, ker cenimo njegovo požrtvovalnost in ga poznamo kot poštenjaka. Mislimo, da je temu vzrok le neinformiranost ali pa lažnjivi podatki. Neki krogi iz naše doline, kateri mislijo, da jim je »Koroški odbor« domena, hočejo menda razdeljevati podpore po pripadnosti političnih strank, ali pa po dobrih odnosih s familjami štipendistov. Taka nepravičnost zelo kvarno upliva na dijaštvo samo, zlasti ker se srečni štipendisti bogatih posestnikov bahajo v obraz lačnim in revnim dijakom, naštevajoč orale zemlje in goved in druge dobrote premožnih staršev, ko capljajo reveži strgani okrog. Imamo na razpolago konkretne slučaje in bomo poslužili

tudi z imeni, če se ta krivica v kratkem ne odpravi.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).
Odgovorni urednik: Anton Podbevšek.
Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

Ivan Jax in sin

Ljubljana, Gosposvetska cesta 2.

Šivalni stroji Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. - Ustanovljena leta 1867.

Vezenje poučuje brezplačno.

Pisalni stroji „Adler“.

Ceniki zastoj in franko.

Kolesa iz prvih tovarn.

Dürkopp, Styria, Waffenrad.

Začasno znižane cene!

Naznanilo.

Ivan Ogorelec, ustanovitelj tvrdke F. P. Vidie & Komp. leta 1888, naznanja, da je izstopil iz te tvrdke.

V družbi z gosp. **J. Kalmusom**, tovarna glinastih peči in štedilnikov, bodeva vodila pod tvrdko

Kalmus & Ogorelec

trgovina s pečmi in glinastimi izdelki.

Posebno opozarjava, da bodeva imela vedno v zalogi izborne patentovane **Lützove peči, special. pakovske plošče, ploščice za obložitev sten l. t. d.**

Kalmus & Ogorelec.
Pisarna: Dunajska cesta št. 14.

Vabilo

na

izredni občni zbor

Občnega konzum društva Trbovlje

reg. zadr. z o. por.

kateri se vrši

v nedeljo, dne 25. junija 1922, ob 10. uri dopoldan v dvorani

„Delavskega doma“ v Trbovljah

s sledečim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika zadnjega rednega občnega zbora.
2. Razpust zadruga (likvidacija).

Če dne 25. junija pride premalo članov na občni zbor, da ni sklepčen, se vrši 8 dni pozneje, to je 2. julija t. l., drugi občni zbor, ravno z istim dnevnim redom, ob isti uri v istih prostorih, ki je sklepčen ob vsaki udeležbi.

Načelstvo.

Nadzorstvo.

Kdor hoče imeti res s pristnim blagom prepleškano hišo, pohištvo in lakiranje vozniških koles v peči, naj se obrne na tvrdko

STONE MALGAJ

Ljubljana stavbeni in pohištveni pleskar in ličar Ljubljana

Kolodvorska ulica št. 6

The „OLIVER“

naiboljši in najcenejši

pisalni stroj.

Zastopstvo in zaloga: **IVAN GAJŠEK**, papirna trgovina v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 2.

M. Kuštrin,

Tehnični, elektro-tehnični in gumijevi predmeti vseh vrst na drobno in debelo.

Glavno zastopstvo polnih gumijevih obročev za tovarne automobile tovarne Walter Martiny, Torino.

Hydraulična stiskalnica za montiranje gumijevih obročev v centrali, Ljubljana, Rimska cesta 2. Prevozno podjetje za prevoz blaga celih vagonov na vse kraje, za kar je na razpolago 10 tovornih avtomobilov.

CENTRALA: Ljubljana, Rimska cesta 2.
Telefon št. 598.

Podružnice:

Ljubljana, Dunajska cesta 20, tel. št. 470.	Maribor, Jurčičeva ulica 9, tel. št. 133.	Beograd, Knez Mihajlova ulica 8.
--	--	--

Prvovrstna

PUCH-KOLESA

pnevmatike in vse potrebščine

kupite najceneje pri tvrdki

IGN. VOK, specialna trgovina šivalnih strojev in koles
Ljubljana, Sodna ulica št. 7.